ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.7.2024 г.
COM(2024) 293 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно актуалното състояние на подготовката за пълното прилагане на регламентите за оперативна съвместимост в съответствие с член 78, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2019/817 и член 74, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2019/818

1. Въведение

Регламентите[1], с които се установява рамката за оперативна съвместимост, влязоха в сила на 11 юни 2019 г., като в тях се определят правните разпоредби относно разработването, обработката на данни и наблюдението на Европейския портал за търсене (ЕПТ), общата услуга за биометрично съпоставяне (общата УБС), общото хранилище на данни за самоличност (ОХДС), детектора за множество самоличности (ДМС) и централното хранилище за докладване и статистика (ЦХДС). Оперативната съвместимост осигурява икономии от мащаба и предимства за ефикасността на ИТ архитектурата на ЕС в областта на миграцията, границите и сигурността, а в резултат на взаимосвързаността на нейните бази данни се създават нови функции без да е необходимо да се събират допълнителни данни. Тези функции включват подобрено откриване на използването на фалшива самоличност, нови средства за идентифициране на граждани на трети държави без подходящи документи за самоличност и бърз и ефикасен начин за кръстосана проверка на системите с цел предотвратяване, откриване или разследване на терористични или други тежки престъпления. С оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС също така се въвеждат механизми за контрол на качеството на данните с цел предотвратяване, откриване и справяне с проблеми с качеството на данните, в резултат на което се улеснява изпълнението на позитивното задължение на Съюза съгласно законодателството за защита на данните да се гарантира, че въведените в системите данни са точни и актуални.

С регламентите Комисията се упълномощава да извършва мониторинг и оценка на степента на прилагане в сътрудничество с Агенцията на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA). Съгласно тези изисквания Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета годишни доклади относно актуалното състояние на подготовката за пълното прилагане на регламентите. Настоящият 4ти доклад обхваща периода между октомври 2022 г. и ноември 2023 г.

Прилагането на регламентите зависи от правилното прилагане на основните системи, които са част от рамката за оперативна съвместимост. Въпреки че забавената доставка на системата за влизане/излизане (СВИ) на централно равнище от изпълнителя на eu-LISA остава рисков фактор за правилното прилагане на регламентите, коригиращите действия от страна на eu-LISA дават резултати. В резултат на действията на агенцията работата със съществуващия изпълнител продължи и проблемите по изпълнението на проекта бяха

[1] Регламент (ЕС) 2019/817 за създаване на рамка за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС в областта на границите и визите и за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240, (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2018/1861 на Европейския парламент и на Съвета и на решения 2004/512/ЕО и 2008/633/ПВР на Съвета; и Регламент (ЕС) 2019/818 за създаване на рамка за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС в областта на полицейското и съдебното сътрудничество, убежището и миграцията и за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726, (ЕС) 2018/1862 и (ЕС) 2019/816. В целия доклад тези регламенти се наричат „регламентите“.

отстранени. Успешното пускане в експлоатация на минималния жизнеспособен продукт[2] на СВИ е решаваща стъпка към стартирането на СВИ. Освен това през октомври 2023 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи одобри новата пътна карта с постепенен подход, чрез който се създава възможност информационните системи на ЕС и компонентите на оперативната съвместимост да бъдат въведени в експлоатация в серия от четири последователни етапа (първи етап — втората половина на 2024 г., втори етап — първа половина на 2025 г., трети етап — средата на 2025 г. и четвърти етап — края на 2026 г.). С този постепенен подход се създава така необходимата яснота за всички заинтересовани страни относно бъдещите действия през следващите години.

Междувременно работата по прилагането на регламентите продължава да напредва в държавите членки, в асоциираните към Шенген държави и в агенциите на ЕС. Тъй като в проекта за оперативна съвместимост се изисква всички заинтересовани страни да работят по координиран начин, за да не се допусне забавянето в една държава членка да засегне всички останали, Комисията следи внимателно и подкрепя готовността на всяка държава членка за момента, в който компонентите на оперативната съвместимост започнат да функционират.

2. Актуално състояние на системите на рамката за оперативна съвместимост

Съгласно рамката за оперативна съвместимост новите широкомащабни информационни системи на ЕС (системата за влизане/излизане[3], Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS)[4], Европейската информационна система за съдимост за граждани на трети държави (ECRIS-TCN)[5]), вече съществуващите, но

---

[2] През май 2023 г. eu-LISA разработи нова стратегия за преструктуриране, като повиши равнището на взаимодействие с главните изпълнителни директори на консорциума по проекта, за да гарантира тяхната ангажираност и разпределението на ресурсите, като приложи подход за постепенно „натрупване“ с по-сигурен график и гъвкави методи на работа. Новият подход за минимален жизнеспособен продукт (МЖП), одобрен от управителния съвет на eu-LISA, има за цел да се стабилизира внедряването на СВИ чрез съсредоточаване върху аспекти, които биха добавили стойност за крайните потребители и биха ускорили подготовката им. Първото пускане на МЖП в края на юли 2023 г. е първата стъпка от стратегията за преструктуриране. Последващите стъпки са насочени към възобновяването на дейностите по изпитване на държавите членки и надграждането на МЖП, с което се подобрява качеството на продукта.

[3] Регламент (ЕС) 2017/2226 за създаване на Система за влизане/излизане (СВИ) с цел регистриране на данните относно влизането и излизането и данните относно отказа за влизане на граждани на трети страни, преминаващи външните граници на държавите членки, за определяне на условията за достъп до СВИ за целите на правоприлагането и за изменение на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение и регламенти (ЕО) № 767/2008 и (ЕС) № 1077/2011 (ОВ L 327, 9.12.2017 г., стр. 20).

[4] Регламент (ЕС) 2018/1240 от 1077/2011 септември 515/2014 г. за създаване на Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) и за изменение на регламенти (ЕС) № 2016/399, (ЕС) № 2016/1624, (ЕС) 2017/2226 (ОВ L 236, 19.9.2018 , стр. 1).

[5] Регламент (ЕС) 2019/816 за създаване на централизирана система за установяване на държавите членки, разполагащи с информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство (ECRIS-TCN), с цел допълване на Европейската информационна система за съдимост и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1726 (ОВ L 135, 22.5.2019 г., стр. 1).

преработени информационни системи на ЕС — Шенгенска информационна система (ШИС)[6] и Визова информационна система (ВИС)[7], както и Евродак, ще взаимодействат помежду си чрез новосъздадените компоненти на оперативната съвместимост и инструмента за статистически доклади. В описания по-горе график се наблюдава стабилен напредък в постепенното въвеждане в експлоатация на новите и преработени информационни системи на ЕС.

На 7 март 2023 г. беше постигнат важен ключов резултат, когато обновената ШИС влезе в експлоатация като първи елемент в рамката за оперативна съвместимост. Новостите в новите типове сигнали, наличието на повече категории данни и функционалностите за засилено сътрудничество подобряват сигурността и управлението на границите на Шенгенското пространство. За тази цел системата осигурява допълнителни инструменти за борба с престъпността и тероризма, намиране на изчезнали лица и защита на уязвими лица. Тя създава възможност и за предотвратяване и възпиране на незаконната миграция и защита на правата на гражданите. На 25 юли 2023 г. Кипър започна да експлоатира ШИС и стана 31[ата] държава членка, която използва системата.

В рамките на подготовката за влизането в експлоатация на СВИ бяха приети 15 актове за изпълнение и делегирани актове.[8] Въпреки че проектът беше значително забавен, внедряването на системата вече навлиза във финалните етапи, както на централно, така и на национално равнище. Налице са резултатите от стратегията за преструктуриране, разработена от eu-LISA за преодоляване на забавянето по проекта. Успешното пускане на минимално жизнеспособния продукт на СВИ е важна първа стъпка, която дава възможност за техническо изпитване и изпитване в работна среда на системата. За да смекчи въздействието от стартирането на СВИ на граничните контролно-пропускателни пунктове, Комисията обсъди предпазни мерки с eu-LISA и държавите членки, докато Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) разработва мобилно приложение, което дава възможност за предварителна регистрация на данни на граждани на трети държави.

---

[6] Регламент (ЕС) 2018/1860 за използването на Шенгенската информационна система за целите на връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети държави (ОВ L 312, 7.12.2018 г., стр. 1);
Регламент (ЕС) 2018/1861 за създаването, функционирането и използването на Шенгенската информационна система (ШИС) в областта на граничните проверки, за изменение на Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген и за изменение и отмяна на Регламент (ЕО) № 1987/2006 (ОВ L 312, 7.12.2018 г., стр. 14);
Регламент (ЕС) 2018/1862 за създаването, функционирането и използването на Шенгенската информационна система (ШИС) в областта на полицейското сътрудничество и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, за изменение и отмяна на Решение 2007/533/ПВР на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1986/2006 на Европейския парламент и на Съвета и Решение 2010/261/ЕС на Комисията (ОВ L 312, 7.12.2018 г., стр. 56).

[7] Регламент (ЕС) 2021/1134 за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕО) № 810/2009, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240, (ЕС) 2018/1860, (ЕС) 2018/1861, (ЕС) 2019/817 и (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на решения 2004/512/ЕО и 2008/633/ПВР на Съвета за целите на реформирането на Визовата информационна система (ОВ L 248, 13.7.2021 г., стр. 11).

[8] На равнище Комисия се подготвя акт за изпълнение за определяне на правила относно функционалността на централизираното управление на списъците на органите както за системите за влизане/излизане, така и за Визовата информационна система.

Практическият наръчник за СВИ вече беше споделен с държавите членки, за да бъде подпомогнато обучението на националните органи. В допълнение към това стартирането на уебсайта на СВИ с информация за пътниците и подготовката на информационна кампания за СВИ, придружаваща началото на операциите, ще направи по-разбираеми новите процедури по външните граници. СВИ и общата УБС вече са част от първия етап за внедряването на рамката за оперативна съвместимост и се предвижда да влязат в експлоатация през втората половина на 2024 г.

Що се отнася до ETIAS, дейностите по внедряването продължават. От 31 актове за изпълнение и делегирани актове, които трябва да бъдат приети, остава да бъдат приети пет, а в момента се финализират три акта преди приемането им. Два от останалите делегирани актове (за продължителността на преходния и гратисния период) могат да бъдат приети само след като бъде стартирана ETIAS. Подготвя се глобална комуникационна кампания, както и специален уебсайт на ETIAS, за да се гарантира, че пътниците в Европа ще бъдат адекватно и своевременно информирани за новите изисквания при пътуване. ETIAS, заедно с ЕПТ и ОХДС, са част от втория етап, който следва да влезе в експлоатация през първата половина на 2025 г.

Отбелязва се напредък в развитието на системата ECRIS-TCN. Актът за изпълнение, в който се определят мерки, необходими за техническото разработване и прилагане на централизираната система за установяване на държави членки, разполагащи с информация за присъди срещу граждани на трети държави и лица без гражданство, е приет. В момента eu-LISA внедрява системата. ECRIS-TCN, заедно с ЕПТ, ОХДС и общата УБС за ECRIS-TCN, ще влязат в експлоатация в рамките на третия етап, който е определен за средата на 2025 г.

Работата по преразглеждането на ВИС е в ход след приемането на Регламент (ЕС) 2021/1134 за изменение. В момента акцентът е върху подготовката на вторичното законодателство, необходимо за развитието на преразгледаната ВИС. Приети са 6 от 12 акта. Преразгледаната ВИС заедно с ДМС, последният компонент на оперативната съвместимост, ще влязат в експлоатация в рамките на четвъртия етап (втората половина на 2026 г.). След като ДМС бъде предоставен, ще започне преходният период на детектора[9].

Регламентите ще се прилагат и за преразгледаната система Евродак[10].

[9] Член 69, от Регламент (ЕС) 2019/817, член 65 от Регламент (ЕС) 2019/818.

[10] Регламент (ЕС) 2024/1358 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на системата Евродак за сравняване на биометрични данни с цел ефективно прилагане на регламенти (ЕС) 2024/1351 и (ЕС) 2024/1350 на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2001/55/ЕО на Съвета и установяване на самоличността на незаконно пребиваващи граждани на трета държава и лица без гражданство и относно искания за сравняване с данните в Евродак, отправени от правоприлагащите органи на държавите членки и Европол за целите на правоприлагането, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1240 и (ЕС) 2019/818 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 603/2013 на Европейския парламент и на Съвета

3. Състояние на прилагане на оперативната съвместимост от страна на Комисията

В регламентите на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове и актове за изпълнение за допълване и прилагане на някои подробни технически аспекти на регламентите. Някои от тези актове са необходими, за да се даде пълна възможност на eu-LISA да започне проектирането и разработката на компонентите в контекста на цялостната системна архитектура, особено като се има предвид, че това изисква да се определят технически спецификации и да се подготвят процедури за възлагане на обществени поръчки, за да се работи с изпълнителите. Необходими са други актове за определяне на технически правила за улесняване на операциите на съответните органи на място, например чрез използване на стандартни формуляри и процедури за сътрудничество за справяне с инциденти, свързани със сигурността.

Актовете се приемат в тясно сътрудничество с държавите членки и съответните агенции, както и с Европейския парламент и Съвета на ЕС, и се обсъждат в създадените за тази цел комисии и експертни групи. Приети са всички необходими актове за развитието на оперативната съвместимост (три делегирани и десет акта за изпълнение). Поради приемането на Регламента за преразгледаната ВИС[11], Регламента за последващите изменения на ВИС[12] и регламентите за последващите изменения на ETIAS[13] на 7 юли 2021 г. трябваше да бъдат преразгледани три акта[14]. Счита се, че новите текстове вече са напълно готови и близо до окончателното им приемане. Съгласно регламентите на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове за срок от пет години. Поради забавянията, причинени от проекта за СВИ и въздействието му върху въвеждането в експлоатация на компонентите на оперативната съвместимост, Комисията поиска удължаване на делегираните правомощия. Това е единственият начин да се гарантира

[11] Регламент (ЕС) 2021/1134 за целите на реформирането на Визовата информационна система (ОВ L 248, 13.7.2021 г., стр. 11).

[12] Регламент (ЕС) 2021/1133 по отношение на установяването на условията за достъп до други информационни системи на ЕС за целите на Визовата информационна система (ОВ L 248, 13.7.2021 г., стр. 1).

[13] Регламент (ЕС) 2021/1150 за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1862 и (ЕС) 2019/818 по отношение на определянето на условията за достъп до други информационни системи на ЕС за целите на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 1);
Регламент (ЕС) 2021/1151 за изменение на регламенти (ЕС) 2019/816 и (ЕС) 2019/818 по отношение на определянето на условията за достъп до други информационни системи на ЕС за целите на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 7);
Регламент (ЕС) 2021/1152 за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240, (ЕС) 2018/1860, (ЕС) 2018/1861 и (ЕС) 2019/817 по отношение на определянето на условията за достъп до други информационни системи на ЕС за целите на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 15).

[14] C(2021)4982 за допълване на Регламент (ЕС) 2019/817 на Европейския парламент и на Съвета с подробни правила за функционирането на централното хранилище за докладване и статистика, C(2021)5052 за определяне на техническите правила за потребителските профили на Европейския портал за търсене и C(2021)6176 за определяне на техническите правила за създаване на връзки между данните от различни информационни системи на ЕС.

възможността преходният период, предвиден за Европейския портал за търсене[15], и преходният период за проверката за наличие на множество самоличности[16] да бъдат удължени, ако е необходимо.

Съгласно член 77 от Регламент (ЕС) 2019/817 и член 73 от Регламент (ЕС) 2019/818 Комисията също така е упълномощена да предостави практически наръчник за внедряване и управление на компонентите на оперативната съвместимост. Наръчникът е жизненоважен за подпомагане на потребителите на информационните системи на ЕС (като гранични, визови, имиграционни и правоприлагащи органи) с готови, лесни за ползване насоки за използване на функциите, предоставени чрез оперативна съвместимост. Наръчникът е разработен от Комисията в тясно сътрудничество с държавите членки, eu-LISA, Европол, Frontex и Агенцията за основните права. През периода на докладване бяха организирани седем срещи на експертни групи и три срещи на съвместни експертни групи, за да се насърчи общото разбиране и да се разработят стандартни процедури и препоръки, които да бъдат включени в Наръчника. Първата версия на практическия наръчник за оперативна съвместимост се планира да бъде готова до средата на 2024 г.

Комисията разработва също така цифрова, лесна за използване версия на наръчниците, за да отговори на все по-комплексната работна среда на потребителите на информационните системи на ЕС. Поради добавянето на функции, като връзки, при които се изисква ръчна проверка, потребителите ще трябва да извършват операции, включващи понякога няколко от информационните системи и компонентите на оперативната съвместимост едновременно. Онлайн инструментът за разпространение[17], който в момента се настройва, ще свързва всички раздели на наръчника, така че потребителите да могат да влизат в тях от гледна точка на системите (напр. СВИ или ETIAS) или от гледна точка на крайните потребители (напр. граничен служител или полицейски служител). Информацията и процедурите ще бъдат филтрирани в зависимост от ролята на потребителя, за да се показва само информацията, която има отношение към конкретния потребител. Наръчниците за ШИС, СВИ, ETIAS и оперативната съвместимост ще бъдат предоставени в инструмента за разпространение до второто тримесечие на 2024 г.

4. Състояние на прилагането на оперативната съвместимост от страна на държавите членки и агенциите на Съюза

С регламентите се установява рамката за управление, която се състои от управителния съвет на програмата за оперативна съвместимост[18] и консултативната група за оперативна

[15] Член 67, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/817, член 63, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/818.

[16] Член 69, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2019/817, член 65, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2019/818.

[17] Инструментът за разпространение представлява уебсайт, достъпът до който е ограничен до потребителската общност на системите, за които се прилагат наръчниците, и се поддържа от ИТ службата на Комисията (генерална дирекция „Цифрови услуги“).

[18] Член 54, параграф 4 Регламент (ЕС) 2019/817 и Регламент (ЕС) 2019/818.

съвместимост[19], за да се гарантира адекватен дизайн и разработване на компонентите и инструментите на оперативната съвместимост. И двата органа са част от eu-LISA, като Комисията е член и на двата. Техническото изпълнение на регламентите се обсъжда в тези органи, а напредъкът се наблюдава с помощта на въпросник, който се предоставя всеки месец или на всеки два месеца, относно техническата подготовка на равнището на държавите членки и съответните агенции на ЕС.

За да оцени състоянието на прилагането извън техническата подготовка, Комисията организира на редовни интервали форум относно прилагането на новата архитектура за информационните системи на ЕС в областта на границите, миграцията и сигурността. Преди форума на всички държави членки и съответните агенции на ЕС се предоставя въпросник за оценка на степента на прилагане. През периода на докладване Комисията организира два форума (декември 2022 г., ноември 2023 г.) и предостави два въпросника (ноември 2022 г. и април 2023 г.).

Една малка група държави членки може да бъде посочена като водеща, като останалите държави членки показват по-скромен напредък. Това все още не е причина за безпокойство, но ще се следи отблизо, за да се гарантира своевременната готовност от всички държави членки. За първи път във въпросника от април 2023 г. се поставя акцент и върху стъпките, предприети на национално равнище, за да се осигури подготовката за ръчна проверка на връзките между данните в различните информационни системи на ЕС, което представлява най-голямата промяна в текущите бизнес операции за участващите органи. Около една трета от държавите членки и асоциираните към Шенген държави са започнали разработването на национален софтуер за тази цел. Няколко държави членки предпочитат eu-LISA да разработи централен инструмент за тази цел и през периода на докладване е подадено искане за разработването му. Освен това няколко държави членки планират известно равнище на централизация, за да се извършва по-ефективно ръчната проверка, което е стъпка, приветствана от Комисията.

Комисията продължава да наблюдава напредъка по отношение на прилагането от страна на държавите членки, за да открие на ранен етап областите, пораждащи потенциално безпокойство, и да осигури готовност за започване на експлоатацията на информационните системи на ЕС и оперативната им съвместимост. През периода на докладване Комисията организира с подкрепата на eu-LISA 56 срещи с държави членки, асоциирани към Шенген държави, агенции на ЕС и превозвачи.

5. Потребности от обучение

През периода на докладване Комисията подкрепи организирани от CEPOL[20] обучения, свързани с оперативната съвместимост. През периода на докладване бяха организирани шест курса: три уебинара относно използването на оперативната съвместимост за

[19] Член 75 от Регламент (ЕС) 2019/817, член 71 от Регламент (ЕС) 2019/818.

[20] Агенция на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането.

улесняване на достъпа на правоприлагащите органи до данни и три целоседмични курса — два относно регламентите за оперативна съвместимост като цяло и един курс конкретно за ДМС и свързаните с него операции.

Забавянията и промените в графика за въвеждане в експлоатация на изменените и новите информационни системи на ЕС също ще повлияят на графика за обучение по оперативна съвместимост. Това е особено важно за подготвителното обучение, свързано с въвеждането в експлоатация на ДМС. ДМС е компонентът на оперативната съвместимост, който ще бъде въведен в експлоатация последен, но който има най-голямо въздействие върху бизнес операциите в държавите членки и Frontex. За да подготви правилно крайните потребители, CEPOL ще организира курсове, насочени към процесите на ДМС и управлението на връзките.

Комисията разработва учебни материали за оперативна съвместимост в подкрепа на тези дейности за обучение. Разработва се подробна програма за обучение, която обхваща всички аспекти, свързани с оперативната съвместимост, както и по-кратки специализирани сесии за обучение на различните потребителски общности.

6. Фондове на ЕС

Разходите по време на периода на докладване са по-малки от сумите, изчислени в законодателната финансова обосновка, като към днешна дата не е установен риск от преразход. Според последния доклад на eu-LISA относно напредъка в областта на оперативната съвместимост[21] са изплатени 32,5 милиона евро на изпълнители и до момента са договорени дейности по разработване и внедряване на стойност 60,6 милиона евро.

Държавите членки се насърчават да използват пълноценно наличните ресурси по програмите на фонд „Вътрешна сигурност“ за периода 2014—2020 г., до изтичането на крайния срок за допустимост на разходите на 30 юни 2024 г. Държавите членки също така се насърчават да използват ресурсите за по-нататъшно развитие и прилагане на оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС, налични по програмите, финансирани от Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП), за действия за развитие и по-нататъшно прилагане на оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС.

7. Заключение

Прилагането на оперативната съвместимост е съществена част от подобрената ИТ архитектура за новите и подобрени информационни системи на ЕС, която улеснява не само по-бързия, по-ефикасен и систематичен достъп до данни от страна на граничните, визовите, имиграционните и правоприлагащите органи, но и създава възможност за по-гладко и по-

[21] Осми доклад относно напредъка в развитието на оперативната съвместимост съгласно член 78, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/817 и член 74, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/818 (2023—215).

безопасно преминаване на границата за милионите граждани на трети държави, които посещават Европейския съюз всяка година.

Докладът показва стабилен напредък през периода октомври 2022 г.—ноември 2023 г. Комисията е в последния етап от приемането на три изменени и делегирани акта[22], свързани с рамката за оперативна съвместимост. Работата по разработването на практическия наръчник за внедряване и управление на компонентите на оперативната съвместимост имаше стабилен напредък и първата версия се очаква до средата на 2024 г., като напредък беше постигнат и по отношение на онлайн инструмента за разпространение на наръчника за оперативна съвместимост и други наръчници. Състоянието на прилагането на регламентите сред държавите членки показва, че е налице малка група държави членки с водещи позиции и голяма група, която отбелязва по-скромен напредък. Това все още не е причина за безпокойство, но е необходимо внимателно наблюдение.

Въздействието на задължението за ръчна проверка на връзките, генерирани от ДМС, върху бизнес операциите на засегнатите органи се счита за значително. Първото задълбочено проучване на равнищата на готовност показа положителни резултати, а държавите членки продължават да полагат усилия, като вземат под внимание тези нови задължения, но подготвителната работа все още не е завършена. Въпреки че новата дата за въвеждане в експлоатация на компонентите за оперативна съвместимост, по-специално на ДМС, включва допълнително време за подготовка, това не трябва да води до забавяне на инерцията на проекта.

Комисията ще продължи да следи отблизо напредъка и да оценява рисковете за прилагането на регламентите. Тя ще продължи редовно да се ангажира с всички заинтересовани страни с цел координиране и наблюдаване на действията, установяване на областите на потенциално затруднение, намаляване на рисковете, свързани с прилагането на оперативната съвместимост, както и за подпомагане на навременното и ефикасно изпълнение на всички проекти в съответствие с договорения график. Комисията ще информира също така Съвета и Европейския парламент относно постигнатия напредък чрез годишното докладване и чрез работата на комитетите и експертните групи на Комисията.

[22] C(2021)4982, C(2021)5052 и C(2021)6176. Вж. бележка под линия 14 за пълните заглавия.